Trung-Bắc Tân-Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

HANOI

	Hàng tỉnh, hàng huyện, hàng tổng, hàng làng và hàng ngoại quốc	Người đọc báo	Hội viên báo quán	Nhà báo, Nhà in, Thông tin và Báo chí	Nhà báo, Nhà in, Thông tin và Báo chí thuộc địa Pháp	Người quốc
Một năm	6 $ 00	6 $ 90	6 $ 30	6 $ 30	6 $ 60	12 $ 00
Các tháng và	»	8.00	8.00	8.00	9.00	»
Các công-sở	3.00	3.50	3.20	3.20	3.30	6.00
Sáu tháng	1.50	1.75	1.60	1.60	1.65	3.00
Ba tháng	0.50	0.60	0.55	0.55	0.60	1.00

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

DEPOT LEGAL INDOCHINE N° 954

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNG-BẮC TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 150

ANNONCES

Décomptées à raison de 8 lignes au centimètre de hauteur, sur 0 m 065 de large

1re page — *Une seule insertion* . . . . 0 $ 30 le c/m
Par contrat annuel Par centimètre et par insertion . . . . . 0 $ 15 le c/m
Réclame dans la 1re page . . . . 2 $ la ligne
Annonces judiciaires et légales, 1 $ 50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Cái quyền bảo-cử đối với người mình

Theo như hiến-pháp của phần nhiều các nước văn-minh tân-tiến ngày nay thì dân nước nào cũng được hưởng những chính-quyền mà theo cái chế độ quân-chủ ngày xưa không có. Những chính-quyền đó rất là quan-hệ, nên đã là người ai cũng cần phải có mới xứng đáng là dân một nước văn-minh. Mà trong các chính quyền đó thì cái quyền bảo cử là một cái quyền đáng qui trọng hơn cả. Vì trong tay giữ được cái quyền đó, tức là giữ được cái chủ-quyền trong nước, nghĩa là cái quyền kén chọn lấy những nhà đại-biểu để trông nom giữ gìn quyền-lợi cho mình, khỏi phải kẻ thám ở những làm ý quyền ý thế để nên hại mình. Vì cái quyền bảo-cử quan-hệ như thế, nên dân các nước văn-minh lấy làm quí-trọng vô cùng, có khi phải dùng cường-lực để giữ lấy cho toàn. Cũng vì thế mà ở các nước Âu-Mỹ, có nhiều nơi các bậc phụ-nhân khuê các bất sức bỏ hẳn cổ-động để cho nữ-nhi cũng được quyền bảo cử với nghe! Cái lòng sốt sắng của họ đối với quyền bảo cử thật đáng khen thay!

Ở nước người thì thế, còn ở nước nhà người mình đối với cái quyền bảo-cử thì sao? Ôi! thật là khác hẳn! Cứ xem những dịp bầu-cử người viên Hội-đồng tư-vấn từ trước đến giờ, thì thấy người mình đối với cái quyền bảo-cử đã giữ một cái thái-độ lãnh-đạm lạ lùng! Không kể chi lúc đầu tiên, khi Chính-phủ mới cho quyền bầu-cử, người mình còn bỡ ngỡ chưa hiểu cái chính-sách qui-hóa ấy ra sao, nên giữ một cái thái-độ thờ ơ lạnh-lẽo đã đành. Bây giờ đã trải bao phen bảo cử, người mình có lẽ đối với cái chính-sách đó đã am hiểu ít nhiều, đã rõ là một cái quyền can-hệ đến đường dân-sinh quốc-kế, thế mà vẫn điềm-nhiên lạt lẽo như xưa, thì nghĩ có là không, nghĩ có đáng buồn không?

Cái thái-độ lạnh lẽo đối với quyền bảo-cử ấy nếu sau này người mình cứ giữ mãi thì thật là có điều thiệt-hại lớn cho tiền đồ nước nhà, vậy tưởng nên tìm xem duyên cớ từ đâu họa may có thể làm cho mất được đi chăng. Vậy ta hãy xét xem xưa nay người mình không thiết cái quyền bảo-cử là vì những nguyên nhân gì?

Nguyên-nhân thứ nhất là vì người mình phần nhiều chưa rõ quyền bầu-cử có can hệ gì cho mình cho nước. Tuy rằng hiện nay đường học-thức người mình đã có phần tăng-tiến, song cái số người mơ hồ ù-ù cạc-cạc vẫn giữ phần nhiều. Vì học-thức kém nên không rõ thế nào là bảo cử, thế nào là nghị-viên, thế nào là đại-biểu, thế nào là nghị-trường, nên dù có đủ tư-cách được quyền bảo cử cũng không chịu đi khai mà đòi lấy quyền ấy như ở các văn-minh. Nhưng sự đó là lỗi ở như mình, không thể đổ cho ai được. Nay muốn cho người mình biết cho cái quyền bầu-cử là một quyền quan hệ qui hóa, muốn cho người mình — về hàng kém học thức này — đổi với cái quyền bầu cử không giữ cái thái-độ lãnh-đạm như xưa thì phải mở mang sự giáo dục một cách rộng-rãi hơn lên, nhất là ở chốn hương-thôn, để luyện cho người mình biết thế nào là đủ tư-cách làm dân một nước văn-minh tân tiến mới được.

Song cái nguyên nhân trên này là chỉ về những hạng kém học-thức mà thôi. Ngoài hạng đó lại còn hạng có ít nhiều học-thức, hiểu cái quyền bầu cử là một quyền can-hệ, thế mà cũng giữ một cái thái-độ lãnh-đạm là nghĩa làm sao? Đối với hạng này thì lại có mấy nguyên-nhân khác.

Một là không chịu phiền-phí đến mình. Mỗi khi có dịp bầu cử nghị-viên ở một nơi nào thì trừ những người ở chính nơi đầu phiếu ra lại còn lắm người ở cách xa hàng hai ba mươi ki-lô-mét, cách sông cách đò, đi lại vừa khó khăn vừa phí tổn, thành ra tuy trong tay có giấy cho quyền bầu cử mà cũng không muốn lợi dụng cái quyền ấy làm gì. Những người này coi việc đi bầu như là một sự bắt buộc, một sự cơ rẻ (corvée), chớ không phải là một nghĩa-vụ phải làm. Đã cho là một sự bó buộc phiền phí thì hễ có thể lánh được thì lánh cho còn thiết chi. Chỉ trừ ra những kẻ nào gặp những nhà ứng cử rộng rãi, chịu tiền xa phí lộ đó, lại thêm tiệc mọ bát kia, cùng giám ba cái giấy nhà bàng đèo vào nữa, chỉ trừ những kẻ nào có được thế thì mới chịu hết lòng với nghĩa-vụ mình thôi. Còn khi nào người ra ứng cử không muốn dùng cái cách đề-hèn ấy thì cái quyền qui hóa kia lại đành bỏ phí như không.

Ngoài cái nguyên nhân đó lại còn một nguyên nhân nữa là khi những người đến bầu cử, thường gặp phải lắm sự phiền-nhiễu bực mình, có khi bị những quân tiểu-nhân ỷ thầu ỷ thế dọa nạt xô đẩy, hình như là mình đến xin xỏ việc gì chớ không phải là đến bầu đại biểu cho mình. Cái nỗi bực mình này thường các ông nhà quê hay mắc phải, phần vì đến chỗ công sở có ý rụt rè sợ hãi, phần vì kém ăn kém quần, nên bị đứa tiểu-nhân đem lòng khinh-khi rẻ rúng! Đi bầu cử mà gặp những sự thực mình như thế, thì còn ai muốn đến làm gì, phải một bận trường cũng là đủ chán. Vì những lẽ đó nên lắm nơi số người đến bầu so với số người có chân đi bầu thật là rất ít. Có nơi số người có chân đi bầu được ba bốn nghìn mà số người đến bầu chỉ giảm sáu trăm mà thôi. Tưởng điều này Chính-phủ nên lưu tâm đến, tìm cách cải-lương việc bầu cử sao cho khỏi phiền nhiễu những kẻ đi bầu thì số người đến bầu mới có thể tăng hơn lên được.

Sau hết còn một nguyên-nhân nữa, là nguyên-nhân đối với hạng người không phải vì ngu dốt, hay vì sợ phiền nhiễu không muốn thi-hành quyền bầu-cử của mình. Hạng này tuy ít thật, song trường cũng nên bày tỏ ra đây cho tiện tìm phương bổ cứu những sự khuyết-điểm trong việc bảo-cử nghị-viên nước nhà. Có một hạng người có học thức, bỏ quyền bầu-cử là một quyền đáng qui mà không thiết, mà cũng giữ một cái thái-độ lãnh-đạm như những hạng trên kia. Lãnh-đạm thế không phải là vì sợ phiền nhiễu, sợ phí-tổn đến mình. Lãnh-đạm thế là vì trong những vụ bầu cử từ xưa đến giờ, không kỳ nào là không có những nhà ứng cử dùng những phương pháp đê-hèn để tranh nhau cái địa vị trong chốn nghị-trường. Mà những nhà ứng-cử đó phần nhiều không đủ tư-cách một nhà đại-biểu cho quốc-dân, thành thử cái quyền bầu-cử mà mình qui-trọng kia không có cách thi-hành cho có lợi cho mình cho nước. Bận nào cũng vậy trách chi chẳng sinh lòng chán nản mà trước kia sốt sắng bao nhiêu nay thành lãnh-đạm bấy nhiêu. Mà dù có một đôi khi mình kén chọn được những nhà đại-biểu có thể gọi là đủ tư-cách song những ông nghị-viên ấy rất ít, nên trong nghị-trường thường kém thế lực, có muốn làm điều chi ích quốc lợi dân cũng không thể làm được, như thế thì còn bầu-cử mà chi cho thêm một trò cười cho thiên-hạ! Thà rằng cứ im hơi kín tiếng còn hơn! Cái thái-độ lãnh-đạm vì cái nguyên-nhân này tuy rằng rất hiếm song nghĩ cũng đáng thương tình!

Nói tóm lại người mình đối với quyền bầu cử phần nhiều giữ một cái thái độ lãnh-đạm, phần vì kém học thức, phần vì sợ phiền-nhiễu, phần vì sự bầu-cử của mình ít khi công hiệu. Nay muốn cho người mình biết đem lòng sốt sắng vào việc kén chọn nghị-viên thì cách thức nhất là làm cho người mình học thức càng ngày càng tăng tiến để biết giữ lợi quyền và để có nhiều nhà đại biểu xứng đáng mới được.

B. G.

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris, ngày 23 Avril 1923

Việc nước Đức

Tin Dusseldorf. — Xe hỏa đụng nhau ở Eskirchen. Ba người chết. Hai người bị thương.

Chánh-phủ muốn dùng bọn thất-nghiệp ở Witten làm các công việc của mỏ Lục-lộ trong thành phố, nhưng bọn ấy không thuận làm.

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux ngày 22 Avril 1923

Lễ khánh-thành kỷ-niệm-đài

Trong bài diễn-văn của quan Poincaré đọc tại lễ khánh-thành trận vong kỷ-niệm-đài của xã Void (Meuse) ngài có nói: Trong các miền biên-thùy nhiều lần đã bị quân Đức tràn vào, nên ai nấy nhớ đến những việc khổ sở, những nỗi khóc than, thì không bao giờ quên được những việc giết người, cướp của, hiếp dân bỏ, đốt nhà cửa, những việc tối-ác man, mà hiện nay người Đức đương tìm cách để lỗi cho những người bị hại. Ngài lại nói rằng một viện thương-thư nước Đức lại còn dám đổ cho nước Pháp dụng tâm đồ-bỏ, thật là láo gan lắm thật. Ngài chứng minh rằng việc trù bình trong bụt sông Rhur thực là hợp với tờ hòa-nghị Versailles, mà bổi nước Đức trái các điều khoản giao-ước, cho nên mới có việc trù-bình ấy. Việc nước Đức bội ước đã có hội-đồng Bồi-thường chứng nhận một cách hợp công lý. Về việc trù bình ấy vẫn thi hành một cách ôn hòa. Dẫn như việc rõi rằng trong tháng Janvier, M. Rosemberg có xin nộp 30 nghìn triệu, thì ngài nói rằng việc ấy người Đức bịa đặt ra sau này, để cho được lòng chánh đảng Xã hội nước Đức, vì chánh đảng ấy cũng nói đúng số ấy. Và nếu việc ấy có chắng nữa, thì lại chứng minh rằng năm 1921 nước Đức đã công nhận nợ 132 nghìn triệu, đến năm 1923 lại đòi giảm xuống chưa được một phần chia ra, mà lại đã xin triển hoãn trái khoán ba bốn lần, chẳng chịu đem gì làm cầm bảo chứng cả. Như vậy nước Đức đã bội những lời mình cam đoan trong năm 1921, thì trong năm 1923 đồng-minh còn tin thế nào được. Sau quan Poincaré lại đáp lại lời của M. Rosemberg nói tại nghị-viện nước Đức, ngài nói rằng cái thái-độ của Bismark trong năm 1871 mà M. Rosemberg bảo là công nhận trận Sedan làm vẻ vang cho nước Đức, thì nước Đức lại khai-chiến nữa kia. Chánh-phủ nước Đức lại còn nói đổi cả về những việc hiện thời. M. Rosemberg nói rằng người lính Schutzpolizei có không quan hệ gì đến việc binh, như-ý chắc hẳn cũng rõ rằng các hội đồng Kiểm duyệt gặp phải những nỗi khó khăn ở Stettin, và Potsdam, mà yên cầu nước Đức phải bãi các ngạch lính ấy đi, là những ngạch lính trong năm 1913 không có, thì nước Đức nhất-định không chịu bãi. Nào có thể mà thôi đâu, chánh phủ Đức lại còn tuyển bổ một bản luật, định cho các viên chức trong ngạch Schutzpolizei một cái thể-lệ như thể lệ trong binh-giới. Về quân của ngạch Schupolizei ấy thực là những đội quân luyện tập để dùng về việc chiến-tranh. Nước Đức vẫn tuyên-cáo rằng nước Đức và nước Pháp không hiệp ý đồng-tâm với nhau, thì nền kinh-tế Âu-châu không sao hồi phục được. Ấy thế mà từ năm 1871 đến giờ, mỗi khi xảy ra việc gì, thì nước Đức chỉ giở giọng hỗn xược đòi nọ đòi nia thôi, ấy thế mà nước Pháp không cả bắt chước nước Đức đâu. Từ năm 1918 đến giờ bao giờ nước Pháp cũng tỏ ra rất là nhẫn nại. Nước Đức đã lấy việc không trả hòa-ngoại, không ý lời ký kết làm một cái chủ-nghĩa riêng của mình, thì còn điều đình giảng giải với nhau thế nào được. Muốn cho hai bên thân-ái với nhau thì chỉ có hai điều mà thôi; một là Đức phải bồi thường, hai là Đức phải để cho Pháp được binh-an. Nước Pháp đã can-đoan với lính-hồn kẻ trận-vong nước Pháp sẽ giữ gìn cho khỏi mất cuộc chiến thắng và không để cho nước Pháp phải lâm thiệt hại. Nước Pháp không muốn, mà nước Pháp cũng không có thể ưng liền mãi cho nước Đức. Nếu nước Pháp không được chắc chắn về cuộc bình an của mình, nếu các miền bị tàn phá chưa tu-phục lại xong, thì nền kinh-tế Âu-châu không sao tu phục lại được, mà cuộc hòa-bình không sao duy-trì được.

Tin Trung-hoa

Ngày 16 Avril 1923

Hương-cảng đặc-điện

Quân Thân-bảo-Phần tiến vào Hóa-châu, bị Lê-xuân-Vinh đánh thua. Trần Sách giáp Lương-si-Hoàn đánh Dương-Giang. Lý-hiệt-Quân điện cho số 11 anh quân đội, bảo sang Pháo kiến. Ở Hoàng-sa Điền-quân độ-thất đình bão loạn, Dương-hy-Mẫu sai độ-bất đình sang thu khí giới, nhưng không thu được, hai bên đánh nhau chưa phân thắng phụ

Tin Ngô cảnh-Liêm

Ngô-cảnh-Liêm cũng đồng ý khuynh-đảo tòa rội-các của Trương-thiệu-Tăng, nhưng lại muốn tự mình đứng ở chức tòa nội-các

Tin Vương-chính-Đình

Ngô-bội-Phu điện cho Bắc-kinh chính-phủ cổ Vương chính-Đình làm ngoại giao tổng-trưởng, Lê-nguyên-Hồng cũng biển đồng-tình.

Việc tài chính

Tài-chính-bộ nhân vì không tìm được cách gì trù-khoản đình tài-triệt chức bộ-quản thống lĩnh.

Tin Tôn-truyền-Phương

Tôn-truyền Phương điện cho Bắc-kinh chính-phủ đòi quân sướng 27 vạn, khi nào được lĩnh, bấy giờ sẽ tiến binh.

Ngoại giao tổng-trưởng

Chức ngoại-giao tổng-trưởng chưa tìm được người thay. Tạo-Côn cử Nam hạp-Khánh, còn Ngô-bội-Phu thì cử Vương-chính-Đình.

Tin Chu-ấm-Nhân

Tào-Côn Ngô-bội-Phu, Tế-thiếp-Nguyên, Tiêu-điện-Nam, Sài-thành-Hoán cùng điện cho Bắc-kinh chính-phủ giục phải phát-biểu cái lệnh dùng Chu ấm Nhân làm Mân-Bắc hộ-quân-sứ. Lại định đặt Nguyên-lão-viện.

Tin Hồ hán-Dân

Hồ-hán-Dân đã từ bỏ Tuyngo-hải.

Vấn-đề thu hồi ngoại Mông

Trương-thiệu Tăng bỗng muốn đem quân thu hồi ngoại Mông, có bảo Mông-cương thảo-luận hội khai hội để bàn cách biến pháp. Nghe đâu một phương-diện đối với Phụng-thiên có âm-mưu định nhân việc xuất-binh ngoại Mông làm khẩu-thực. *Trương* chẳng qua phụng thừa chỉ-ý mà thôi.

Cách giáo-dục những trẻ con chất yếu

Đại phàm những trẻ con thân-thể hư nhược càng với những trẻ con thân-thể kiện-toàn mà càng chịu giáo-dục một chỗ thì không những học-nghiệp của chúng nó không mong gì tấn tới được, mà những đứa trẻ khỏe rồi cũng chịu cái ảnh-hưởng bất-lương, những đứa trẻ yếu thì không khỏi yếu đuối suốt đời. cái hại về sinh-lý đáng nên lo sợ lắm.

Vì thế mà ở các nước văn-minh có bày ra cách giáo dục riêng cho những trẻ con chất yếu: những trẻ yếu lắm thì lập ra trường học trong rừng hay là trường học lộ-thiên; những trẻ yếu vừa thì đặt ra cỏ mau ở riêng trong kỳ nghỉ.

Trường học lộ-thiên cũng trường học trong rừng hiện thời ở nước Anh, nước Mỹ có nhiều lắm. Nam ở nước Mỹ, trong năm 1908 mới thử lập một trường học lộ-thiên, được thành-tích tối quả, bây giờ đã lập khắp ở các chỗ, có nhiều chân đã định bệ cứ trong mỗi trường phổ-thông tiểu-học-hiệu tất có đặt một trường học lộ-thiên. Cái phương-pháp giáo-dục là cốt làm cho trẻ có cái sự sinh-hoạt đủ khoái mà hợp vệ-sinh, tập những cách vận-động thích-nghi, khiến chúng nó càng với tự nhiên-giới thảo-mật, biết lợi-dụng không khí và ánh sáng mặt trời, chương-trình học thì chỉ dạy những học-khóa rất cần và rất thiết, mà thường dùng cách giáo-thụ gián-tiếp hơn là cách giáo-thụ trực-tiếp, như dạy số-học thì bắt chúng nó lấy thước đo bề dài và bề rộng đất, cứ bóng cây mà tính chiều cao cái thân cây, dạy địa-dư thì bảo chúng nó lấy cái đập thành hình đất, trong khi nói chuyện thì đem những chuyện về lịch-sử mà nói cho vui chuyện, để nghe; trong lúc đi chơi thì điểm-tỉnh cho chúng nó về các điều thường-thức trong sinh-vật học cùng thiên-văn-học; mỗi tuần lễ chương-trình học chỉ có thể khóe mạnh dẫn dần được.

Cách đối cổ ở cho học trò trẻ con yếu thì bắt đầu từ năm 1879 mới thí biện ở nước Thụy sĩ; khi ấy có ông Bion thảo một cuốn dài, làm một cái trường để tùi-biện việc ấy, được có thành-tích rất tốt, đến bây giờ nội trong nước Thụy-sĩ đã đặt ra những cuốc cho học trò trẻ con yếu ở trong mùa nghỉ đã thấy tới hơn mười cuốc. Kinh doanh những chỗ ấy thì thứ nhất cần phải chú ý về sự ưa đất, nước trong rừng hoặc đất nổ, nước bẩn thì không có thích-ngữ nơi cả, hai nữa là phải chú-ý về nước uống ở những chỗ ấy có được trong tốt hay không, những vật ăn của về sự vệ-đường sau trẻ ở những cuốc ấy có được tiện hay không, ba nữa là phải chú ý về nơi nhà ở cho thật được sạch sẽ, có nhiều không khí và ánh sáng mặt trời, đại ước một người phải có được tới 7, 8 thước vuông đứng bề rộng, bốn nữa là phải chú-ý về nơi đa-bi các cách cuốc nơi phải cho được thật thư sướng các cách vận-động phải cho được thật có điều độ, năm nữa là phải có cho-ý về đồ ăn cho trẻ, đối với những đứa trẻ tiêu hóa không tốt, thay những đứa trẻ không ưa ăn mỡ nay, không ưa ăn thịt bò, nếu cho ý đặc-biệt về sự lựa cuộc và đều nào cao thực-liệu, sáu nữa là phải chú-ý về sự chữa thuốc, phải có thầy thuốc giỏi xem xét thân-thể đứa trẻ nào có ốm yếu gì thì nhanh đưa trẻ mà mỗi năm được một mùa, coi trẻ có cái cách về phương-diện tri-dục, trí-dục cho thật mà thân-thể cũng đỡ yếu đi nhiều.

Cứ tới báo-cáo của một trường học trong rừng đo nội Hạch-thập-nọ bên Nhật-bản lập ra nơi những trẻ con vào trường, đến năm thứ nhì, sanh ra tới vào trường cứ cái nhật-ngoại, sức vóc mạnh mẽ non nhiều tuy giờ học có ít mà học nghiệp toàn-thiên cũng không thua gì các trường học khác. Lại tiếc như ở bao-cao của một nơi ở ngoại mùa ở bể nước Mỹ nơi trong một mùa ngoại, những trẻ con từ bảy tuổi đến mười hai tuổi, cân nặng thêm được 1.400 cho đến 1.900 grammes, những trẻ con từ mười hai tuổi đến mười bốn tuổi cân nặng thêm được 2.000 cho đến 2.400 grammes, bề cao thêm được từ 2 cho đến 3 millimètres, phế-tượng thêm được từ 3 cho đến 8 millimètres cube. Coi thế thì biết các cách giáo-dục riêng cho những trẻ con chất-yếu ở các nước văn-minh đã thí nghiệm đó thật đã có thành-tích hiển-nhiên. Nếu muốn sự giáo-dục cho thật được hoàn toàn thì các cách ấy đối với trẻ con xứ ta hãy giờ cũng vẫn nên lưu ý vậy.

X.

VIỆC HANOI

Giá bạc. — Kể từ ngày 24 Avril 1923, giá bạc ở kho Nhà nước định

Thương nghị viên

Bầu cử nghị viên. — Bản-quán lại tiếp được tin bầu cử nghị-viên như sau này:

NAM-ĐỊNH

M. Ng-quản-Long tức Hải-an 223 phiếu

Hội-đồng Tư vấn mại — Phòng Thương-mại đã bắt đầu họp đại hội-đồng tối hôm qua là lần thứ nhất.

Trong những vấn đề hội-đồng đã bàn thì có một điều thỉnh cầu sau này nên đáng báo là: hãy giảm thuế

Tòa Thượng-thẩm. — *Việc chữa tiền án cấp.* - Về việc thông đồng chữa tiền án cấp cần đội bốn Legros mà bản quán đã đăng trong một số báo trước thì nay tòa Thượng-thẩm

Ngạch tòa Sứ. — M. Ng-văn-Độ thư-ký hạng tư ngạch tòa Sứ bỏ vào tòng sự tại Thư-viện thì nay lại về ngạch cũ.

M. Bùi-lê-Sĩ thư-ký thường hạng

Xe đạp đi đổi ngay hễm là thế nào — Sáng hôm qua hồi 9 giờ, cái ô-tô của M. Baron là thầy thuốc thú-y đến cổng ngã ba đường cái quan rẽ xuống Chèm-thiên thì đụng phải hai đứa con trai ngồi chung một cái xe

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng Chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

1923, giá bạc ở kho Nhà nước định là 8 f. 06

Thị-giá quốc-trái. — Ngày 24 Avril 1923 : 3 %. 57 97. — 4 %. 1918 61,45 — 5 %. 1915 1916 75,65. — 5 %. 1920 87,10 — 6 %. 1920 87,97.

Hội Jeanne d'Arc — Quan Thống-sứ Bắc-kỳ vừa có tờ thông-tư cho các quan cai-trị đầu tỉnh mở hội Jeanne d'Arc cũng trọng thể như hội 14 Juillet vậy.

Tiệc quan Toàn-quyền đãi các phái-viên đội tuần-dương hạm. — Tối hôm qua, quan Toàn quyền Baudoin và quí phu-nhân có đặt tiệc mừng quan thủy-quân đô-đốc Gilly, quan Thống-đốc Guyon và các viên Phái-bộ Kinh-tế ở tàu *Victor Hugo* và *Michelet*. Cả thảy có sáu mươi vị đến dự tiệc.

Ngoại các quan Đô-đốc Gilly, quan Tổng đốc Guyon ; MM. Petrequin, de Vitry, Chauvel, quan thủy-quân thiếu-tá Anselme, thuộc về Phái bộ ấy thì có : ông nghị viên Outrey và phu-nhân, quan Thanh-tra thuộc-địa, chánh phái-bộ thanh tra tại Đông-pháp, quan Thống-soái Blondlat và phu nhân, quan Thống-sứ Monguillot và phu-nhân, quan phó Toàn-quyền Robin và phu-nhân, quan Học-chính Joubin và phu-nhân, quan Tư pháp Habert và phu-nhân. M Norès, chánh sở Kiểm sát Tài-chính, quan Thương-chính Kircher và phu-nhân, quan Kinh tế Lochard và phu nhân, quan Đông-pháp Y-chính Audibert, quan Chưởng-lý Toussaint và phu-nhân, quan chánh tòa Chính trị Jeanbrau và phu nhân, quan chánh Văn-phòng Le Prévost phủ Toàn-quyền và phu nhân, M. Borel hội-trưởng phòng Canh nông, quan chánh Ngân khố Gébin và phu-nhân, quan Đốc-lý Mouroux và phu-nhân, M. Poulin quan Đổng-lý phủ Thống-sứ, quan Tổng-đốc Hoàng trọng-Phu và phu-nhân, quan thiếu tá Lepage và phu-nhân, quan cai-trị Marty và phu nhân, quan cai-trị Valette cùng hai quan đại-úy Thierry và Unal.

Trong khi dự tiệc thì có phường nhạc binh cử nhạc.

Tiệc xong quan Toàn-quyền có đọc một bài diễn văn chúc mừng quan Thủy-quân đô đốc Gilly, quan Thống-đốc Guyon cùng các phái-viên.

Quan Đô-đốc có đáp lại cám ơn cái thịnh tình của quan Toàn-quyền đối với phái bộ tại đất Đông-pháp. Ngài có nhắc lại cái công cuộc mở mang ở xứ này là nhờ về quan Thượng-thư Sarraut và mong rằng chẳng bao lâu sẽ được thi-hành cái chương-trình khai-thác của quan Sarraut tại các thuộc-địa.

Máng nước Vĩnh-yên. — Sáng chủ-nhật, quan Thống-sứ Bắc-kỳ có đưa ông nghị-viên Outrey xứ Nam kỳ đi xem cái máng nước ở Vĩnh-yên. Buổi chiều các ngài lại về Hanoi.

Đi thăm các tuần-dương hạm Pháp. — Đêm hôm qua, các ông đại-biểu Annam khi tới Haiphong thì xuống ngay chiếc tàu *Vinh* của nhà Thương-chính chở đi vịnh Hạ-long để xem hai chiếc tuần dương hạm *Jules Michelet* và *Victor Hugo*.

M. Ng-xuân-Lan tức Hộ-Lan 223 phiếu
M. Ng-v-Liên tức Nam-Thái 137 phiếu trúng cử.

HAIPHONG

Thương nghị-viên

M. Lê-đình-Vân được 152 phiếu trúng cử.

PHÚ-THỌ

Dân nghị-viên

Khu thứ nhất M Nguyễn-Tri được 336 phiếu
M. Lê-văn-Mỹ 126 —
Vậy M. Nguyễn-Tri trúng cử.

Khu thứ nhì M. Phạm-xuân-Bái 342 phiếu
M Ng-xuân-Hội 45 —
Bỏ trắng 20 —
Vậy M. Phạm-xuân-Bái trúng cử

Thương nghị-viên

MM. Phạm-xuân-Mai và Ngô văn-Đông trúng cử.

HÀ-ĐÔNG

Dân nghị viên

Hạt Hoài long, Thanh-trì, Đan phượng.
MM. Ng-ngọc-Oánh tức Đức-Long và Ng-khắc-Tạo được trúng tuyển

Thương nghị viên

MM Hoàng-kim-Bảng và Đặng-đình Quang trúng cử.

HƯNG-YÊN

Thương nghị-viên

Ứng cử có MM Cao-ngọc-Loan và Hoàng-v-Tuấn.
Số phiếu mỗi người được như sau này :
MM. Cao-ngọc-Loan 290 phiếu
Hoàng v-Tuấn 59 —
Vậy M. Cao-ngọc-Loan trúng cử.

Dân nghị-viên

Khu thứ nhì : (Khoái-châu, Yên-mỹ)
Ứng cử có :
MM. Đỗ-v-Đồng, Dương-v-Cẩn.
Người đi bàu : 357
MM. Đỗ-v-Đồng được 279 phiếu
Dương v-Cẩn 79 —
Vậy M. Đỗ-v-Đồng trúng cử.

TUYÊN QUANG

Ứng cử có :
MM. Ng văn Giáp 24 phiếu
Trần-lương Giệm 36 —
Phạm-liên-Tâm 18 —
Ng-xuân-Thanh 110 —
Vậy M. Ng xuân-Thanh trúng cử.

Hội Khai trí-tiến-đức. — Ngày chủ-nhật 29 Avril 1923 (tức là ngày 14 tháng ba ta) vào ba giờ chiều, Hội Khai-trí sẽ họp đại-hội-đồng thường niên tại nhà Hội-quán Hiện đã có giấy đạt các chủ-trì tán trợ hội-viên biết.

Đại-hội-đồng xong, đến 7 giờ rưỡi tối có tiệc hàng tháng và diễn-thuyết. Dự tiệc phải góp tiền. Ngài hội-viên nào muốn dự tiệc xin cho biết và biên tên vài ba ngày trước.

Kỳ này ông Trần-Trọng-Kim, thanh-tra các trường Sơ học, diễn thuyết về « Sự du-lịch ở miền Hải-ninh (Moncay)

Ngài hội-viên nào không dự-tiệc, đến 9 giờ rưỡi mới đến nghe diễn-thuyết.

Lời bá-cáo này thay vì giấy đạt.
Hội Khai-trí kính-cáo

sau thì có một điều thỉnh cầu sau này nên đăng báo là : bây giờ việc thương-mại ở hải cảng Bắc-kỳ mỗi ngày một mở mang. tàu thủy từ Haiphong tới Marseille thông đồng lại hiếm mà phần nhiều là tàu cũ thì hội-đồng xin với chính phủ trù tính thế nào cho Bắc kỳ mỗi tháng có bốn chuyến tàu chở hành khách mà hai chuyến là tàu lớn chở thư, hai chuyến là tàu hàng mà nếu có nên mướn các công ty hàng hải khác thì cũng xin Nhà-nước nghĩ cho.

Tôi có đứa em gái họ tên là Giếm. 14 tuổi, nhưng người nhỏ, mắt hơi nhỏ da trắng, mắt sếch và hơi sâu, tự nhiên đi mất từ hôm 17 Avril 1923, hồi 12 giờ trưa. tôi tìm mãi không thấy, tôi đã trình cẩm rồi Nay nhờ bản báo đăng giúp, ông bà nào thấy nó xin làm ơn dẫn lại nhà tôi, n 44 phố hàng Lọng (Rue Mandarine Hanoi), tôi xin hậu tạ.

Nay kính thư
Đinh-quang-Xứng.
44, Rue Mandarine, Hanoi.

Các đơn xin ứng thi. — Có nhiều người làm đơn xin ứng thi gởi vào phủ Thống sứ mà không biết lệ, vậy cho được khỏi phải viết đi viết lại vô ích thì cứ xem cái sổ sau này đã kê cả những giấy phải gởi.

A. Thi bằng Sơ-học (Certificat d'études primaires) và bằng Thành-chung (Diplôme d'études complémentaires) :

1· Một tờ xin ứng thi làm bằng tin chỉ do tay người thi-sinh viết và ký tên (Theo như kiểu mẫu P III trong bộ Học-luật).

2· Một tờ giấy khai sinh hay là một tờ căn cước.

B. Thi bằng Brevet d'Enseignement primaire supérieur bằng Brevet élémentaire và Brevet supérieur,

1 Một tờ xin ứng thi làm bằng tin-chỉ do tay người thi-sinh viết và ký tên ;

2 Một tờ giấy khai-sinh hay là một tờ căn cước.

3 Thi bằng Brevet Supérieur lại phải gửi thêm một thứ văn-bằng sau này là phải có . Brevet élémentaire, brevet d'enseignement primaire supérieur, bằng đỗ tú tài phần thứ nhất (1ère partie du baccalauréat de l'enseignement secondaire) certificat hay là diplôme de fin d'études de l'enseignement secondaire des jeunes filles

Các đơn xin ứng thi của các nam-nữ học-sinh nên do ông đốc hay là bà đốc trường học mình gởi đi, theo như thể lệ đã định trong bộ Học luật thi hơn.

Y-khoa bác-sĩ Sarraillhé

6, Phố Thợ-nhuộm — Giây nói số 395

Xét nghiệm thân mủ, đờm rãi, phân, nước tiểu, bằng kính hiển-vi.

Chữa bệnh ho lao, bệnh giang-mai, bệnh điên.

Bệnh đau dạ dày, đau ruột.

Bệnh đàn bà.

Nói được tiếng An-nam, không phải dùng thông-ngôn.

Ngày nào cũng xem bệnh từ 9 giờ 30 sáng đến 12 giờ trưa. Có đến thăm tận nhà.

2080

báo trước thì nay tòa Thượng-thẩm giảm phạt Berquin (Robert Eugène Louis) xuống một năm tù và 1000 quan, Vũ văn-Hợp tức Hợp-Hòa xuống một năm tù và 500 quan.

Lừa đảo — Về việc lừa đảo bán dầu thầu dầu đã đăng trước. Tòa Thượng thẩm y án phạt Đinh-xuân-Mai 6 tháng tù mà bắt phải bồi 2,145p. 22 trả M. Phan cao-Đường.

Chứa bò ăn trộm. Hà-hữu Lung phó tổng ở Bắc-giang bị phạt về việc bắt được hai mẹ con con bò ăn trộm của ông chánh Thương-chính tỉnh Phú thọ, lại bắt người nhà chuộc 20 đồng mới trả thì nay được tha vì xét có giấy chiêu để để chủ bò đến nhận chứ không có tình ý gì cả.

Thợ bạc lừa đảo. — Tên Quang-v-Tấn tức Ba Vệ làm thợ bạc ở phố hàng Quạt có nhận đồ vàng bạc làm tết của các người đâu bà giá tất cả là 638 đồng rồi bỏ cửa hàng đem vợ con trốn đi mất. Tên ấy lại còn thiếu 64 đồng tiền thuê nhà và nợ của chủ nhà 38 đồng Đến lúc trốn đi. chỉ bỏ lại mấy cái đồ nát, còn những thứ hữu dụng đem đi theo cả Khi bắt được tên ấy thì lại khai gian rằng mất trộm cả nên sợ phải trốn đi. Tòa án Trừng trị Hanoi phạt tên Ba Vệ ấy 6 tháng tù và 25 quan. Tuy bên nguyên đã xin rút đơn không kiện nữa vì vợ con tình nguyện xin đền dần, song tòa Thượng-thẩm y án phạt để làm gương cho kẻ khác. Tòa có ý bảo tên ấy biết rằng phải lo liệu mà đền món tiền lừa đảo ấy đi không có lại phải tù nợ nữa.

Lừa đảo và hành hung. — Tên Dương-Đình-Hy ở Hà-đông nhận của một người tên là Ngư 12p. 90 và 6 cuộn chỉ và tên Dương-v Minh nhận 16p. 20 và 2 cuộn chỉ để làm đen. Đến hạn người chủ đặt không thấy đem đến lại, đến nhà đòi hai tên ấy đã không trả lại còn sinh sự đánh nhau nữa. Tòa án Trừng-trị Hanoi phạt tên Hy và tên Minh mỗi tên 3 tháng tù và 25 quan và bắt bố đẻ ra hai tên ấy là Dương-đình-Tiến và Dương-đình Hồ phải chịu trách nhiệm tiền phạt và tiền lệ phí. Tòa Thượng-thẩm y án và truyền cho bố đẻ những tên ấy rằng nếu lần sau mà còn để con cái làm bậy như thế thì sẽ phải phạt.

MUỐN BÁN

Có hai cái máy trục-nước (a quạt pompes centrifuges) mới nguyên, một cái trục được 1.500, một cái trục được 900 ... nước trong một giờ, lên cao được mấy thước, có để bằng gang để muốn mắc vào máy động-cơ chạy điện cũng được.

Muốn lắp động-cơ ba dây hoặc chạy điện liền (moteur triphoté ou continu) cũng được.

Hỏi tại Công-ty Điện-khí Đông-pháp ở Hà-nội.

Ngạch tố đỗ — Tờ nghị định ngày 12 Avril 1923 nhận cho cô Trần-thị-Hòa là cô đỗ thực thụ hạng năm ở Yên-báy từ chức thì nay bãi đi.

Ngạch Thú-y — M Phạm-văn-Long, thầy thuốc Thú-y tập-sự tại Hanoi nay đổi đi Hưng-hóa.

M, Bùi-lê-Sĩ thư-ký thượng hạng hạng tư ở Hòa-bình được nay giả hạn 1 năm không lương.

M. Ng-v-Thanh, thư ký hạng tư ngạch Ai-lao cải bổ sang ngạch Bắc-kỳ thì nay đổi đi Nam-định thay M. Ng-văn-Thọ.

Ngạch Đông-pháp cán-sự Lục-lộ. — Các viên cán-sự công-chính có tên sau này thi đỗ theo như nghị định ngày 21 Septembre 1922 thì nay được bổ

Đông pháp cán sự lục lộ hạng ba (agent voyer Indochinois des T. P.)

MM. Đặng-đình-Trà, Viên-văn-Khôi.

Việt Nam Thanh-niên hội. — Hội Việt Nam Thanh-niên có nhờ bản quán đăng tờ sau này :

Hôm qua Hội Việt Nam Thanh-niên đã họp đại hội-đồng ở Hội quán. — Hội viên có mặt được đến 200 người. Trưởng-hội là ông Ng-hữu-Tài, làm giáo-học tại trường Tây Hanoi, đã kính đọc bức thư của Đức Khải-Định Hoàng đế viết tay gửi cho ông Paul Monet. theo với một nghìn bạc quyên cho hội. Khi đọc Thánh-thơ, tất cả hội viên đều đứng dậy kính-cẩn lắng tai, sau cùng đều vỗ tay chúc tụng vui-vẻ Hội đã định xin ghi khắc quý danh Hoàng-thượng đứng đầu bảng Danh-dự sáng lập Hội-viên và sửa một tấm bằng sáng-lập hội-viên về một kiểu tôn trọng đặc-biệt, với một tập những ảnh các cơ-sở hội-quán để gửi kính dâng Đức Hoàng-thượng, xin ngài chiếu cố tấm lòng của thiếu-niên tôn-kính bái tạ. Sau ông Đốc có thuật lại cho Hội-viên biết chuyện khi ông vào diễn-thuyết tại Huế được Đức Hoàng-thượng đại lượng hoan nghênh ở trong hoàng-đình và đọc cả bức thơ của ông viết tạ lại Đức Hoàng-thượng ta. Hội-viên nghe rất là cảm-động kính-phục cái ý-tưởng cao thượng và cái lòng yêu mến người Annam thắm-thiết, đều vỗ tay khen ngợi vang động mấy lần.

Sau nữa ông trưởng-hội có trình hội đồng biết việc hội sắp làm Tạp-chí thì phải xin các hội-viên giúp đỡ và mua báo cho, và việc mở cuộc hát kỷ niệm Pasteur tiên-sinh, do hội Khuyến-học Bắc-ninh đứng giúp lấy một phần tiền thu được cúng cho hội V. N. T. N. Về việc đó có quan huyện Hoàng-hữu-Đôn xin ít hội-viên ta đến-trợ. Sau cùng lại trình hội-viên biết cả việc chớp-ảnh ở hội-quán nữa.

Hội-đồng xong có chớp-ảnh cùng các hội-viên. Hết cả mọi người ngồi xem đến vui mừng cảm-tình yêu-mến thân-thiết với nhau trong buổi họp hôm ấy.

Xe đụng nhau. — Sáng hôm qua hồi 10 giờ 30 ở trước cửa sở Điện-báo bờ hồ có một cái xe tay của quan tư Grenès với một cái xe bánh sắt đụng phải nhau, càng tay xe quan tư bị gẫy. Hai bên đã điều đình thỏa thuận.

xuống Khâm-thiên thì đụng phải hai đứa con trai ngồi chung một cái xe đạp. Một đứa bị thương xoàng và một đứa không việc gì cả, cái xe đạp cũng bị hư hỏng ít nhiều. M Baron đưa ngay đứa bị thương vào nhà thương nhưng ở đó xét không thấy làm sao lại cho về.

Sở Cẩm đã phạt cha mẹ hai đứa bé ấy phải 2 francs về tội trái với nghị-định ngày 23 Mars 1923 (đi xe đạp đôi hoặc bá vai nhau, hoặc bíu vào xe khác vân vân).

Phòng khám bệnh

của quan Thầy Thuốc tây

Phố hàng Điếu nhà hỏa (Rue des Pipes) số nhà 9. ở Hanoi.

Ngày nào cũng khám bệnh từ 10 giờ sáng đến 12 giờ trưa, trừ chủ nhật và ngày lễ.

Phòng nuôi người bệnh, rất sạch sẽ. Chữa các bệnh người lớn và trẻ con.

c 3502

Kẻ trộm. — Đêm hôm qua hồi 12 giờ kẻ trộm vào nhà hàng thuốc số 191 phố hàng Bông lấy trộm quần áo đồ vật trong nhà. Cửa trước cửa sau chặn cài kĩ lưỡng tử tế thế mà không biết làm sao quân gian lại vào mở cửa trong cửa ngoài nhật nhanh từ nhà dưới đến trên gác mà không ai biết cả Lại lạ rằng nhà này ở ngay vào giữa chỗ ngã ba có cột đèn trước cửa, thế mà quân trộm dám cả gan mang tráp ra cửa ngoài ngõ soạn những đồ đạc đáng tiền mới lấy còn thì vất tung cả ra.

P. H. Xuyên lai cảo,

Bỏ quên trên xe. — Mme Be-Ca ở hàng Cót số 13 bỏ quên trên xe sắt một cái áo *satin* lót kỳ-cầu và một cái áo *cachemire* bọc vào trong một tờ nhật-trình.

Con nhà ai ? — Người ta thấy một cái xác con trai chừng 1 tuổi để vào trong một cái thúng vứt ở đầu Ngõ-sạ h. Đã đem vào nhà xác.

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai)

HỘI LẬP NGHĨA ĐỊA TỈNH THANH HÓA

CÁO-BẠCH

Hội lập Nghĩa-địa tỉnh Thanh-hóa có lời kính cáo các ông các bà có mồ mả để trong khu đất loo lạc tại làng Tanh-xá, Quảng-xá và Mật-sơn mà hội mới mua, biết rằng, hiện bây giờ bản hội đương sửa sang khu đất ấy cho có qui củ, vậy xin các ông các bà nên đến đánh dấu rõ ràng các mồ mả của mình để sau dễ nhận mà cất và táng lại cho hợp thể lệ hội.

Nếu từ nay cho đến hết hai tháng, mồ mả trong khu đất ấy không có dấu tích rõ ràng, thì bản-hội kể cho là mồ vô chủ mà cất đem táng tại nơi đất mộ vô thừa nhận.

Nay kính cáo.

Khải-định năm thứ 8 tháng hai ngày mồng năm.

Lập Nghĩa-địa-hội, hội-trưởng
BÙI-TƯỜNG-LÂN

No 163 TRUYỆN

MƯỜI NĂM VỀ SAU

(*Dix ans plus tard*)
tức là truyện
(Ba-la-gia-luân Tử-tước)

Soạn-giả : ALEXANDRE DUMAS
Dịch-giả : PHẠM-SĨ-CẦU

— Xin Tướng-công lại nên nhớ rằng Đạt-ta-nhan hắn chỉ việc đi thẳng đến điện Lu vê, chứ không cần phải đi qua Thánh-Mandé này, thế là ta còn trước hắn được hai giờ mà đã bao hụt đi mất một rồi đấy.

— Đạt-ta-nhan hắn muốn gì thì gì, trừ ra hắn không có được những con ngựa Anh như ngựa của tôi. Trong hai mươi nhăm phút tôi sẽ có mặt ở điện Lu-vê rồi.

Rồi đó Phúc kê không bỏ mất một phút, tức thì truyền lệnh khởi hành, A-la-mi chỉ còn kịp dặn với rằng :

— Xin Tướng-công đi cho mau, về cho chóng, kẻo bỉ-nhân nóng ruột đợi chờ.

Sau đó năm phút thì quan Tổng-trưởng ngài đã đang vùn vụt thẳng tới Ba-lê. Trong khi ấy thì A-la-mi bắt người nhà trỏ cái phòng Bô-tô nằm. Khi ra khỏi cửa phòng giấy thì thấy Ben-lịch-sơn chạy đến ôm choàng lấy. Bấy giờ Ben-lịch-sơn đang ngồi trong buồng giấy, nghe tin có A-la mi đến, nên vội vàng chạy ra tiếp kiến.

Ben-lịch-sơn vồn vã, vừa ra ý cung kính, vừa ra ý vội vàng, A la-mi cũng khéo xử ra một cách thân thiết. Thốt nhiên đi đến cầu thang, A-la-mi hỏi :

— Trên đó có tiếng chi vậy ?

Quả nhiên, nghe có tiếng ồ ồ tựa hồ như tiếng bò đói hay là tiếng sư tử gầm vậy.

Ben-lịch-sơn vừa cười vừa nói :

— Ồ ! Có chi đâu, đó là tiếng Văn-long công ngài ngáy đấy

A-la-mi nói :

— Quả vậy, họa chăng có hắn thì mới làm nổi được những cái tiếng như thế. Ông Ben-lịch sơn, ông có cho phép tôi được lên xem chăng ?

— Còn ngài thì ngài có cho phép tôi được theo hầu chăng ?

— Sao lại không !

Rồi đó hai người cùng vào trong phòng.

Bô-tô nằm sóng sượt ở trên giường, mặt thì tím bầm, hai mắt sưng vù, miệng thì há hốc. Tiếng gầm thét ấy tận trong ngực sâu phát ra, làm vang động cả những mặt-kính các cửa sổ. Mặt mũi thì gân thịt nổi lên bằng cái nắm tay một, tóc thì bết những mồ-hôi cằm thì vêu ra, vai thì xo lại, trông thấy thế mà ai rõ cầm lòng cho đang. Hai cái cổ chân và hai cái bàn chân bọ phập chương lên, làm nứt nở cả những cái ủng bằng da ; mình mẩy thì thành ra trơ như đá, vững đồng. ai lay chẳng chuyển ai rung chẳng rời, thật có chẳng khác gì như ông Khổng-lồ bằng đá nằm trong cánh đồng Da-ghi-răng vậy.

Ben-lịch-sơn bèn sai một tên hầu-phòng lấy dao cắt những cái ủng ra cho Bô-tô, vì trần đời không còn có sức nào mà có thể lôi ra được. Bốn tên lính đã cố kéo như là kéo neo vậy mà không được. Cho cả đến đánh thức dậy cũng lại không được nốt. Bấy giờ phải rạch những cái ủng ra từng mảnh một, đoạn rồi hai chân lại rơi phịch xuống giường. Còn quần áo cũng rạch ra, rồi đem đi tắm. Tắm đến một giờ đồng hồ, song rồi lại lấy đồ trắng mặc vào, và khênh để trong một cái giường đã là-nóng. Làm được bấy nhiêu công việc cũng thật thấy là vất vả khó lòng, có phải một người chết nữa cũng khôn lẽ nằm yên, vậy mà Bô-tô thì chớ hề có mở đến mắt, chớ hề có im tiếng một giây phút nào, vẫn cứ ngáy đều, sầm sầm như sấm vậy.

Còn A-la-mi thì vốn người sương nghị quả cảm, định đem hết cái can đảm bình sinh ra, không coi cá mỏi mệt vào đâu, rằng sức ngồi xuống ghế, đặng cùng với Quốc-vinh và Ben-lịch-sơn làm việc, nhưng mà sau cũng ngất người đi ở trên ghế, bất tỉnh thân sự nữa. Bấy giờ phải nâng dậy khênh sang một cái phòng bên, nằm nghỉ trên giường chẳng bao lâu trong trí lại bình tĩnh lại

Phúc-kê công liệu việc

Trong khi Phúc-kê phóng xe thẳng tới điện Lu-vê, thì bấy giờ nhà vua đang cùng với Côn-bê làm việc. Thốt nhiên nhà vua ngẩn người ra, có ý nghĩ ngợi. Nhiều lúc nhà vua thường hay sực nhớ đến cái việc, khi mới lên ngôi đã hạ thủ phê hai cái án xử-tử. Mở mắt ra thì trông thấy hai vết thương, mà nhắm mắt lại thì trông thấy hai vết máu. Bỗng thấy nhà vua nói với Côn-bê rằng :

— Hiền-khanh. Có dễ mà hai kẻ khanh đã bắt tội đó, vị tất đã là những kẻ đại tội.

— Muôn tâu Thánh-thượng. Trong cái đảng tham tang, chọn lấy hai tên này mà giết đi thật cũng là đích đáng lắm.

— Ai chọn ?

Côn-bê lạnh-lùng mà đáp rằng :

— Sự kì ấn-yếu, Tâu Thánh-thượng.

Thiên đế tầm bầm rằng :

— Sự khẩn-yếu ! Đại ngôn !

— Đại-nữ-thần, Tâu Thánh-thượng.

Thật là những người bạn rất trung thành với viên Tổng-trưởng, phải không ?

— Muôn tâu, thật là những người bạn có thể đem cả cái cuộc đời mà hiến cho Phúc-kê vậy.

Nhà vua nói :

— Chúng đã cho rồi đấy. Hiền-khanh ạ.

— Có vậy, nhưng cũng may mà họ cho thế cũng không ích gì, vì cái đó không phải là chủ-ý họ định vậy.

— Chúng đã lãng phí mất bao nhiêu công-ngân ?

— Có lẽ đến mười triệu, nhưng mà đã tịch biên của họ được sáu triệu rồi.

Nhà vua ra chiều bất như ý, bèn hỏi :

— Thế cái tiền ấy bây giờ hiện ở trong công-quĩ ư ?

— Hiện ở trong quĩ, tâu Thánh-thượng, tưởng là tịch biên thế thì nguy cho Phúc-kê, nhưng mà ra hắn cũng không núng chi cả.

— Côn-bê, Khanh nói vậy là nghĩa làm sao ?

— Ngu-tôi ẩn kính tâu rằng : Phúc-kê hẳn đã dấy lên được một toán đồ đảng để chống nhau với Bệ-hạ, chực đánh tháo lấy hai người bạn ra, vậy thì khi chính hắn mà phải tội há rằng hắn lại không khởi lên được một đạo binh để đánh tháo ra.

Nhà vua quắc cái cặp mắt sáng như chớp mà nhìn người bầy tôi tâm phúc của mình, cặp mắt ấy dẫn đến những chỗ rất tối tăm trong tâm khảm người ta cũng có thể quang chiếu đến được. Nhà vua phán :

Quả nhân lấy làm lạ rằng sao nhà ngươi đã xét ra được Phúc kê những việc như thế, mà nhà ngươi lại không sao bày tỏ ý kiến cho quả-nhân hay,

— Ý kiến chi, tâu Thánh-thượng ?

— Côn-bê, trước hết nhà ngươi hãy nói cho Trẫm hay, ý nhà ngươi nghĩ thế nào, phải nói cho minh bạch.

— Về việc chi, Tâu Bệ-hạ ?

— Về cái hạnh kiểm của Phúc-kê.

— Muôn tâu Thánh-thượng, hạ thần trộm nghĩ rằng Phúc-kê hắn không như Má-gia-linh công mà chỉ muốn vơ lấy ít tiền và làm giảm bớt cái uy-quyền của Bệ hạ đi mà thôi đâu, còn muốn chiêu tập lấy đảng vũ, chuyên thủ lấy quyền binh, rồi khi mà hắn đã mua chuộc được những bầy tôi của Bệ-hạ rồi, thì hắn xâm đoạt đến cả Thiên oai nữa, Hạ-thần trộm nghĩ nếu cứ vậy mà thì chẳng bao lâu Bệ-hạ sẽ lâm vào cái địa-vị những ông vua rất hèn yếu vậy.

(Còn nữa)

HIỆU BÁN ĐỒ VÀNG BẠC CỦA NGƯỜI VIỆT-NAM
鋪 金 寶 南
BIJOUTERIE – ORFÈVRERIE
NAM-BẢO

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Trái vệ-sinh.. !!! — Con đường « Fort Annamite » vào khoảng tư Máy

dự bảo ở xa về lại sợ bọn lâu-la làm như ăn cướp phiếu lần trước, hay đi lại sợ tổn tiền tuy có kéo lại được, song chẳng bõ bèn gì chăng ?

Đầu phiếu xong, kết quả như sau này :

MM. Ng-x Lan (tức Hộ-lan) 223 phiếu
Ng-v-Liên (tức Nam-thái) 137 —

điều trong giờ ấy cả, còn các miền xa thời không có.

Mưa đá cũng là một lẽ thường, nhưng ở xứ này thời hiếm có lắm, những ông già bà cả nói rằng ít khi nghe thấy mưa đá ấy ở xứ này, cho nên trận mưa hôm ấy lắm người lấy

Ta nên chú ý !

Độ này mới bắt đầu nóng mà đã thấy nhiều người mắc phải bệnh ngứa lở ngoài da cùng các bệnh đau xương và đau mạch

BÁN ĐỒ VẠN BẢO

Những đồ cầm ở Vạn-bảo thành phố Hanoi, trong vòng tháng năm tây 1922 mà không chuộc hay là

BIJOUTERIE — ORFÈVRERIE

NAM-BẢO

Hanoi — 16, Rue de la soie, 16 — Hanoi

CHẾ-TẠO : — Vàng, xuyến, hạt, nhẫn, giây đeo đồng-hồ, giây truyền, dây gộy, cho ô, tui-bạc vỹ thuốc lá, hộp thuốc lào, vỏ điếu v. v., bằng vàng đúng tuổi đúng cân và tuân bạc nữa. Có nhiều thợ khéo để làm hàng hầu cho quí-khách đặt tối-riêng.

BÁN : — Vàng diệp Vinh-thịnh-long, mài đá thực đủ các mối ngọc-thạch, giây đeo tuổi-ngà, giây kim-khánh giây xim-thời-đồng-hồ quả quít vỏ bạc và vỏ kền v. v.

Buôn bán chắc chắn, tốt lấy sự tín cẩn làm gốc. 2042

Nhà Bán-đồ ở TAM-THANH, ở trên Sơn-Tây. Chủ-nhật, thứ năm mở cửa cả ngày, bán từ tám giờ sáng.

HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

DẦU-GAN-CÁ-VIÊN

Chữa bệnh đau ngực, rát phổi, ho khan, bổ tì-vị, văn vân; người ta thường mắc phải trong mùa nay

Thứ dầu nguyên : 1$75 một litre, 0$90 nửa litre
viên : 0.90 một lọ, dùng nống được 12 ngày

Bán tại Hiệu Bào-chế MONTÈS, số 54, phố Trảng tiền, Hanoi

Bộ này tiết giới thay đổi thất thường có nhiều người ốm!

Nhiều là bệnh Grippe (gót-bo-cum). Đau khắp cả thân-thể, rức đầu, nổi hạch, đau về ngoài, đau ngực; nếu không kiết cách chữa ngay thì chết người như chơi. Nếu ai phải bệnh ấy, nên đến Bán-hiệu hoặc gửi thơ mua 6 viên CACHETS ANTIGRIPPE. Giá bán 0$60 một lọ, dùng trong 24 giờ sẽ thấy khỏi bệnh. Thuốc này đã có bán được vô số người. Ai đã biết cũng chịu là hiệu nghiệm.

Bán tại Hiệu Bào-chế MONTÈS, số 54, phố Trảng tiền, Hanoi

HAIPHONG

Trái vệ-sinh.. !!! — Con đường « Fort Annemite » vào khoảng từ Máy tơ trở xuống tới chân Dồ-đá làm cho biết bao nhiêu người qua lại phải phàn nàn, vì nỗi trẻ con, người lớn, đàn ông, đàn bà, kẻ già, người trẻ cứ ngày ngày kéo nhau ra ngồi la liệt ở *mấy thửa ruộng gần đó* mà *đường ấy* để phóng uế. Nếu cứ thế mãi có lẽ những khách-trọ-ấy lại phải tránh con đường ấy mất.

Tưởng ai là người có trách nhiệm nên lưu ý đến việc vệ-sinh ấy lắm vậy. Một người thường qua đường.

N. T. L. lai cảo

HÀ HÒNG

Bùa mê bả dột hay sao ? — Hôm chủ nhật trong một buổi đi chơi phiếm qua chùa trăm-gian (chùa Tiên-lễ ở cạnh chùa Trăm) chúng tôi có đỗ xe vào chùa vãn cảnh.

Trước khi vào chùa, năm sáu anh em còn dắt nhau đi quanh ngoài cảnh một lúc, vừa mới bước về phía bên tả lối lên chùa thì trót nhìn thấy một vật gì đang cựa quậy ở gốc cây thông lại xem thì thấy một người mới thoạt nhìn thì nhớn bằng đứa trẻ lên 9 10 tuổi, nhưng mà là người đàn bà chạc 16 18, 20 tuổi rồi, quần không có, áo thì không, thân thể lõa lồ gầy còm quá trông hình như có lẽ có một bộ da bọc lấy bộ xương, đương khóm năm ở gốc thông nhặt lá. Mọi người bạn tôi thấy thế lấy làm thương lắm vứ cho hào bạc thì người ấy nhặt lấy rồi nằng mất lên, nhâm thì lẩm nhẩm hình như muốn nói cảm ơn nhưng nói không ra tiếng.

Lúc bấy giờ có một đứa bé con 14, 15 tuổi chạy lại, tôi mới hỏi lại lịch người đàn bà lấy ở đâu tại sao mà thân phận lại ra như thế, thì nó nói rằng con bé này là người ở làng đó trước đẹp lắm, có người hỏ nó không thuận, người ta bỏ bùa nay nó điên, ngày nào cũng vẫn vơ ở đây để nhặt lá.

Tôi lại cho nó mấy xu nữa, nó nhặt lấy rồi đi lảng ra nơi khác

Lạ thay! đây là một nơi lâm sơn thắng cảnh, khánh đi lại rất đông mà có sao dân sở tại lại để cho người ấy lõa lồ như thế ra như thế mà không ngại cho con mắt người qua đường. Tưởng dân sở tại nên đem về nuôi hay là nếu người ta đến thì đem lên hà thương, cho để lúc thì sao cho đang mắt.

Mới lai cảo

SƠN-TÂY

Lễ khánh thành trường Phú xuyên Hôm 18 Avril vừa rồi, dân tổng Phú-xuyên, thuộc phủ Quảng oai có làm lễ khánh thành trường Pháp-Việt bằng tổng. Hơn 7 giờ thì quan chánh Công-sứ và quí phu-nhân, quan phó Công-sứ, quan Đốc-học tây, quan Tuần-phủ quan Án sát tới nơi. Khi các quan đến đầu làng, gần qua cái cửa tết là dựng thì hai ông giáo và hơn trăm học trò, xếp hàng đôi mời câu cầu mới là có cùng với quan phủ và dân anh năng tổng ra đón.

Khi ngồi vào tiệc champagne, trước khi nâng cốc, quan phủ đọc một bài diễn văn bằng tiếng ta và cắt cả con ngài dịch ra tiếng Pháp. Kế đến ông trưởng giáo Đào-tức-Kính cũng đọc một bài bằng chữ Pháp. Quan Chánh-sứ có trả lời hai bài ấy. Đại khái ngài nói : Ngài mừng cho dân Phú xuyên vì khi ngài mới đến trọng nhậm tỉnh Sơn-tây này, thì ngài lên dự lễ khánh thành việc cải-lương Làng Phú-xuyên là lần đầu tiên và hôm nay ngài lại lên dự lễ khánh thành trường học lần cuối cùng (vì ngài sắp đi trọng nhậm tỉnh Hà-tĩnh) và ngài khuyên dân nên cố gắng nữa lên, vân vân... Ngài nói xong thì cụ-tọa vỗ tay rồi các quan cùng hai ông giáo nâng cốc xơi rượu vậy.

Đó ngồi tiệc đồng bỗ, thì các quan giới tân đi xem trường mới, rồi ra về.

Ph. Q. lai cảo.

NAM-ĐỊNH

Cờn mùa bão cờ. — Hôm chủ-nhật 22 Avril, ở tòa Sứ lại họp hội-đồng để tuyển nốt hai ông nghị-viên thương-mại nữa tại Hội-đồng Tư-vấn Bắc-kỳ.

Những người ứng cử, trừ ra M. L. qui-Trạch đã chiếm được cái địa-vị ông nghị ngay từ kỳ đầu phiếu thứ nhất rồi, thì còn lại là :

MM. Cang-đinh-Huệ, nguyên nghị-viên ; **Ng-v-Liên**, (tức Nam-thái) buôn bán ; **Ng xuân-Lan** (tức Hộ-lan) chủ rạp hát chèo. Số người dự bầu vừa nguyên 2140, nhưng số người đến bầu chỉ có 387 thôi. Để thường các nhà song chẳng bỏ bận gì chăng?

Đầu phiếu xong, kết quả như sau này :

MM. Ng-x Lan (tức Hộ-lan) 223 phiếu
Ng-v-Liên (tức Nam-thái) 137 —
Cang-đinh-Huệ 103 —

Vậy thì hai người trên là MM. Hộ-Lan và Nam-thái được nhiều phiếu, trúng cử.

HONGAY

Ngân-tiền. — Hôm quân tiếp tô ở sau nay nhờ báo hàn.

M. Ng-xuân-Nhị thư-ký số Thương-chính mới được thưởng ngân-tiền bằng nhì. Ông là người làm việc rất cẩn thận, tính nết hiền hậu, các quan trên có dụng yên, bạn hữu có lòng mến, nay được ân thưởng như vậy thực là đích đáng. T. N. lai cảo

TUYÊN-QUANG

Hỉ tín. Bản quán tiếp được tờ sau này :

Đến cuối nhật 29 Avril nay M. Phạm-ngọc-Cường, thư ký Ngân-chính Tuyên-quang sẽ làm lễ thành hôn với lệnh-ái quan châu Bắc-mục cũng ở tỉnh ấy. Vậy có lời mừng cô dâu và chú rể mới.

T.

HƯNG-YÊN

Nạ ô tô — Chiều chủ-nhật xe ô tô quan phó Công-sứ đi bàn nghị-viên ở phố Khoái-châu về qua hạt huyện Kim-động thì để phải một đứa bé con bị rập một ống chân đã đưa về nhà thương tỉnh lấy để phục thuốc.

Việc rủi ro này là tại đứa bé đương đi bên đường cái, lúc xe gần tới nơi nó lại chạy lại ngang sang bên kia, cho nên mới bị xe đè phải.

Việt-sơn

NINH-BÌNH (Gia-viễn)

Hội Trường yên — Đức Đinh-tiên Hoàng là một vị khai-quốc nước ta, công lớn với Tổ-quốc ta và với quốc-dân ta ai đã đọc qua bộ Nam-sử đều đã rõ biết cả. Đức Đinh-tiên-Hoàng đóng tại địa phận làng Yên thượng, Yên thành tổng Trường-yên, nước non vẫy bọc, bóc cỏ um tùm, trong Thành tôn nghiêm, đền đài chất ngất trong đền có nhiều đồ vật cổ, gần đây lại có động Liên hoa, động Tiên sam, hang Luồn, thực là một nơi cổ tích thắng cảnh. Ngày 10 tháng ba Annam này chính là ngày mà đời trước đức Đinh-tiên-Hoàng lên vị, dân các làng trường yên xin phép mở hội nhật bắt đầu từ ngày đó hành hương đỉnh chức và đặt ra lễ rước kể cả một bảo bạc, nếu đi từ tỉnh Ninh-bình thì đến làng Đới-nhân rồi đi bộ đến. Lương, xe, cả đò hơn một giờ đồng hồ, nếu đi đến huyện Gia-viễn, thì lại phải đi bộ trở xuống mới đi độ hơn hai giờ đồng hồ.

VIỆC KINH-ĐÔ

Mưa đá. — Ngày 17 Avril 1923, tức là mồng hai tháng 3 Annam khi 10 giờ sáng sớm trời chuyển tm mây phủ giờ ầm ; lại thêm tiếng sấm gầm vang từ phía tây đến phía đông, một hồi lại thấy nắng, bóng một trước tô tố, rồi lại im xầm ngay, tiếp đến gió tập dông-dến, một lúc hồi lâu thời mưa to, một cách phi-thường lắm, nhưng mà hạt mưa sa rất thưa và nặng rớt vào mái nhà cấy cối nghe thình-thịch, làm cho người ta phải ngờ rằng mưa đá mà chẳng ra xem, quả thật, những hạt mưa đá xem lần nhau to bằng nụ bồ, quả táo, trứng gà, trứng vịt, có hạt bằng quả cam, hòn gạch rất loạn-lạc tưng nhâm nhà của trên bờ bóc người đi đường, có nơi phải lẩn bụi, cây hoa ran ráng phải gẫy bẻm nhiều lắm. có người lượm rất nhiều, bỏ dấy ghe-lới. — 11 giờ thời hết mưa.

Trận mưa ấy, nghe đâu từ địa hạt huyện Phú-vang lên đến hạt Hương-thủy cho nên các làng như là An-cựu, Thanh-thủy, Gia-lê, Thần-phù. Thanh thì thời nhiều lắm, tại Bến thời mưa đá ít mà mưa thường thời cũng

VIỆC TRUNG-KỲ

THANH-HÓA

Lấy dao đâm nhau. — Hồi 8 giờ rưỡi tối 19 Avril người ta có không một người con trai 16 tuổi đến nhà thương xin điều trị vì bị tên Tập lấy dao đâm vào ngực mấy nhát ra lênh láng.

Hỏi ra thì người ta nói rằng tên Phạm v R ông là người làng Đa quế, tổng Phi-lai phủ Hà-trung, cùng mấy đứa nữa cùng chăn trâu với nhau ở một nơi, không biết sao chúng gây sự đánh nhau, khi ấy tên Liêng có con dao díp liền đưa cho tên Tập rồi tên Tập sẵn dao đâm cho tên Riêng một nhát vào nơi quả tim.

Hô hoán lên thì dân làng cơ ra, thấy vậy đã bắt tên Tập để trình quan, còn tên Riêng thì đem lại nhà thương xin điều trị

Mới tầng ấy tuổi mà đã hung lợn làm vậy, không biết lớn lên thì rồi nó lợn đến thế nào.

Thiên-Hàng

PHAN-THIẾT

Động đất. — Ngày 21 Avril vừa rồi, đúng 12 giờ trưa có động đất mạnh lắm, mạnh hơn cả mấy lần trước, mà không tai hại gì cả

Hiệu ÍCH-KỶ

Ở Hanoi, phố hàng Giấy, số 58

Mở đã hơn 20 năm, bán các thứ sách học chữ Pháp, chữ quốc-ngữ, các thứ chuyện ta, giấy tây 8, 4, 5 cân, ngòi bút, mực bột, quản bút ba đầu đen, bút chì, sổ bà-đầm, bìa ngũ sắc, giấy vẽ, số croquis, tẩy Đâu-bò, vân vân.

Buôn ở bên Tây, hàng tốt, giá rẻ, buôn bán thực thà đâu cũng biết.

2064

Những đồ cầm ở Vạn-bảo thành phố Hanoi, trong vòng tháng năm tây 1922 mà không chuộc hay là không đổi vé, thì sẽ bán đấu giá ngày thứ ba, mồng 8 tháng năm tây 1923, 25 tháng ba ta, 8 giờ sáng.

Tiền giấy bút mà người mua phải trả, ngoài giá mua, là bốn phân (4%).

Cái số những đồ bán rồi thì trong tháng sau khi đã bán, ai muốn đến xem cũng được.

Quan Chủ Vạn-bảo
1043 MÉTAILLER

茂 MAO-SENG 盛

57, Rue Jean-Dupuis (Phố Mới), Hanoi

MÁY NÓI SỐ 248

Hiệu tôi mở từ năm 1889, kể được 31 năm chuyên nghề làm các thứ gạch hoa, cống, chân-song bằng xi-mo. Được nhiều giấy khen của Nhà-nước.

Hàng tốt, giá cũng hạ, vì hiệu tôi muốn mong đông khách.

Có cả gạch xây nhà bán.

Quí-khách có dùng, xin mời chiếu cố.

2045 MẬU-THỊNH kính cáo.

Công-ty điện-khí Đông-pháp

Cây-cối ở gần các giây cai dẫn điện vào các nhà xin cành không được cắn thâu, gây nên lắm sự bất tiện mà trong những lúc có con dông lắm cho cháy cẩu chì hay đứt giây điện như trong cơn dông ngày 16 mới rồi, mà trong lúc ấy đến khi sửa lại đường điện, ngô ai vô ý dụng phải giây điện có thể gây nên lắm sự rủi-ro.

Vậy ông Chánh Giám-đốc công-ty điện-khí xin có lời công-bố mọi lẽ để các nhà mua điện biết.

Xin các ngài cho xén ngay cây-cối, khiến cho từ giây điện cho đến cành cây phải cách ít ra là một thước

Các ngài mua điện muốn nhờ Công-ty làm giùm việc ấy cũng được.

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các quí khách xem báo thấy có đăng cáo-bạch của bản-hiệu, đến khi sở mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhờ mà lâm ra không đổi được, lại đổi thu trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các quí-khách rõ cho và xin các ngài từ rắp đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ.

• Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đồng-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Trảng-tiền, số nhà 54, Hanoi. •

Nay kính,
Ed. MONTÈS,
54 Rue Paul Bert, Hanoi

SPORTSMEN !!

Vous trouverez les

RAQUETTES EXTRA SAIDA

BALLES TENNIS BUSSEY

et accessoires

Chez Société «QUẢNG-HƯNG-LONG»

N° 79, Rue des Paniers, Hanoi

2014

TRẢ TIỀN BẰNG CON-NIÊM

(Payement en timbres poste)

Nhiều ông gửi tiền trả báo quán bằng con-niêm, sự ấy thật cho bản-quán lắm. Vậy có lời trình các ngài trả ra những tiền đó thì ở con thì bản-quán không nhận tiền gì trả bằng con-niêm cả

Hội Khai-trí tiến-đức mở cuộc đấu-xảo mỹ-thuật

Hội Khai-trí tiến đức định mở một cuộc đấu-xảo mỹ-thuật để giúp cho các nghề khéo nước Nam chấn-hưng lên và giữ lấy lề lối đẹp của các tay thợ giỏi đời xưa.

Cuộc đấu-xảo này là đấu xảo các mỹ-nghệ có thực-dụng, vì Hội Khai-trí tự nghĩ rằng về cái kiểu nhà đẹp, chế cái đồ dùng khéo cũng thuộc về mỹ-thuật như chạm pho tượng hay là vẽ bức tranh vậy. Thế nào gọi là mỹ-thuật? Mỹ-thuật là chế ra một cái đồ gì phải sáng nghĩ cho thành-thực, phải diễn tả cho khôn khéo, phải định cho rõ ràng đồ ấy dùng để việc gì và chế tạo làm sao cho xứng đáng với việc ấy, lại phải kén chọn cái vật liệu gì mà làm cho được thật xứng-đáng. Nói tóm lại thời một cái đồ gì, muốn cho có thể gọi được là đồ mỹ-thuật, phải làm thế nào cho không thêm không bớt được tí gì, nếu thêm hay bớt thì nó giảm mất cái hình-dung ý-tứ đi. Bởi thế nên cho trường rằng cứ tô-điểm nhiều là đẹp đâu, thường có khi làm rườm rà quá lại mất cả cái vẻ diu-hòa mà làm giảm mất tinh-thần đi.

• Thuy Hội Khai-trí định mở riêng cuộc đấu-xảo này cho những tay thợ khéo trong nước, nhưng không phải những tay mỹ-thuật đại-gia cũng được dự và những bức họa, những pho tượng không nhận đến. Nhưng Hội thiết nghĩ rằng đối nào cũng vậy, nước nào cũng vậy, gây nên một nền mỹ-thuật có đặc-sắc phần nhiều là ở công-phu những thợ-thuyền mà ra. Thử trông xa nhìn rộng ra các nước Đông Tây, mà xét xem những đời mỹ-thuật rất thịnh, có phải phần nhiều là gốc ở các nghề thực-dụng trong đân-gian không? Vậy thời cuộc đấu-xảo này phải lựa lọc lấy những đồ giản-dị dễ coi, nhưng hình-thức phải cho công-xảo và phải cho thích-thực với sự thường dùng. Ở Bắc-kỳ ta cũng như ở Đại-pháp và ở các nước, lúc đầu bao giờ cũng phải lựa-lọc như thế. Vậy thời nào là những tay thợ khéo trong nước, nào là các ông cai ông phó các nghề, nên gắng sức mà chấn hưng cho các mỹ-nghệ ở xứ này! Nên tổ chọn bọn tân-tiến sau này biết rằng : *nhất nghệ tinh nhất thân vinh*, và ở đời không gì quí bằng làm được cái đồ hay đồ khéo.

Ngày nào mở đấu-xảo và kỳ-hạn bao nhiêu, sau này Hội sẽ công-bố, nhưng hiện nay ai muốn đấu-xảo về định đấu-xảo gì, xin cho Hội biết trước, hoặc có hỏi han gì xin cứ viết thư cho Hội.

• Hội Khai-trí tiến-đức •

AU MA DUONG
THUỐC HƯỜN

SẮP MỞ

Chữa bệnh đau ngực và các bệnh yếu sức bằng dầu-gan-cá-viên

Do Võ ... Hùng Cửu Hồ Petrus Ký (1907-74) Giảng Huỳnh Chiêu Đẳng Viện Khảo Sách Xưa Việt Nam Hội Bảo Tồn Di Sản Văn Hóa Việt Nam

Bà

PACHOD Frères & Cie LYON

CỪ ĂN

và an dưỡng trong phòng

Thuốc bước này để uống tắm và dùng tỷ lệ tại số rất êm thấm.

Bán tại

Nhà đứng tương ý DEHAUT, 167 Paulx, St-Denis, Paris, và khắp trong các tiệm thuốc đều có bán.

Đồng-hồ treo và để

MÁY ĐỨC CỰC TỐT

BẢO HÀNH 10 NĂM

May chạy 15 hôm, đánh tiếng chuông thanh nhã. Vỏ bằng gỗ ghép không bao giờ mọt

Mỗi cái 15$00

Cước tính thực

TONG-VINE-TAI

49, Phố Hàng Ngang HANOI

2049

BỆNH NGOÀI DA NHƯ LÀ:

Mụn, mẫn đỏ, hắc-lào, ngứa, sưng huyết-quản, lở và các nốt mẫn khác vì bệnh giang-mai mà phải ra điều bởi tại máu có. Vậy muốn chữa thì phải dùng một thứ thuốc thay máu rất mạnh. Thuốc thay máu thì không thuốc nào công hiệu bằng thuốc:

Dépuratif Richelet

Dù bệnh mới hay lâu, miễn là vì máu sinh ra, thì khỏi. Thuốc này lại chữa cả các chứng đau xương thấp nữa.

Bán ở các hàng lục-tỉnh to.

HẮC-LÀO thì 3 liều là khỏi

ECZÉMA thì 25 ngày là công

NAM-THÁI 南泰

26, Quai Clémenceau, 26

(Tức là phố Bờ-sông, số nhà 26)

HANOI

Bán-hiệu có bán gỗ lim cây, gỗ lim phiến, gỗ lim xẻ thành khí, các thứ gỗ tạp, gỗ gu, gạch xây tường và bán cả bàn ghế, tủ bằng lim, bằng gu. Lại có nhận cả đóng các thứ đồ-đạc và các thứ lối cửa.

Hàng tốt giá hạ.

NAM-THÁI

2021 Kính-cáo.

Bệnh hen

ESPIC

CỬA HÀNG

GUIONEAUD FRÈRES

BORDEAUX - HANOI - HAIPHONG

RƯỢU VANG — RƯỢU MÙI

ĐỒ HỘP THỰC-PHẨM ĐỂ THỨ

Hãng buôn bán đứng đắn thật-thà — Hiệu mới ra ở xứ Bắc kỳ từ năm 1890

Có lời ba cám ơn bạn hàng bản-quốc biết tăng nhân dịp tết ANNAM bản hiệu có sang nhiều thứ rượu vang như thứ thứ tốt, rượu vang quí thượng hạng, rượu sâm-banh rất ngon và mùi đủ các thứ rất quý, rượu kẹo chocolat với mứt làm bằng các thứ quả bán giá hạ hơn tất cả các nơi khác.

Vì giá đã tính hạ rồi nên bản hàng đến mua không bớt nữa. Mà bản hiệu đoan rằng các thứ hàng bản hiệu bán là thực thiệu có.

Xin bạn-hàng cứ lòng yêu đến mua thử để nếm xem với khắp gần thì

PAO-VA 寶華

Chúng tôi kính-thỉnh các quý khách hàng bản-quốc và ngoại-quốc: 1° Một bọa để vào rất tốt như là quà các chị em tặng nhau, như: khuy, khuy măng-sét, vân vân.

2° Một bọa nhỏ hơn để vào các thứ như: khuy, khuy măng-sét, vân vân.

3° Một bọa để vào các thứ như: khuy, khuy măng-sét, vân vân.

4° Một bọa để vào các thứ như: khuy, khuy măng-sét, vân vân.

5° Một bọa để vào các thứ như: khuy, khuy măng-sét, vân vân.

6° Một bọa để vào các thứ như: khuy, khuy măng-sét, vân vân.

Auto Postale

NGÀY NÀO CŨNG CÓ XE THƠ CHẠY

Công-ty PHẠM-VĂN-PHI

ĐƯỜNG VINH VỀ HUẾ

Ở VINH đi hết 4 giờ sáng đến Đông-hà vừa kịp chuyến xe lửa vào Huế.

Ở HỒNG-HÀ ra hết 4 giờ sáng sau khi chuyến xe lửa thứ nhất ở Huế ra.

Công-Ty chúng tôi xin trình quý khách biết rằng: kể từ tháng năm tháng 4 ông Tây này, ngày nào chúng tôi cũng có xe chạy chở thơ và hành-khách ở ga Yên Lý về Phủ-Quí và Phủ-Quí ra ga Yên-Lý.

Ở Phủ-Quí có 3 phiên chợ là Fu buôn bán nấm vải lắm các quí khách buôn bán ở đây đi lại có hàng-hóa gì xin cứ giao cho bản-ty chở tiện ga phủ chẳng.

Các quí-khách đi lại đường Vinh-Đông-hà nên đi xe thơ thì được cẩn thận hơn, nhưng khi lấy xe nên có ý kẻo lầm đi vào xe khác. Muốn khỏi sự lầm lẫy, xin liệt quí khách đánh giấy thép trước cho bản ty. Hễ khi bản ty nhận được giấy thép sẽ cho xe ra đón hay là cho người nhà đi đón.

Đường Yên-Lý đi chợ Hiếu thì đánh giấy thép ra PHẠM-VĂN-PHI Yên-Ly gare; mà đường Vinh-Đông-Hà thì đánh giấy thép cho PHẠM-VĂN-PHI Đông-hà gare.

2012

Bệnh ngoài da

Bệnh ngứa

Bệnh lở vân vân

Bệnh đau xương

Bệnh đau mạch máu

Bộ rầy lạ sắp đến mùa bức nóng, và lại sắp sinh ra những bệnh ngoài da bệnh ngứa, bệnh lở vân vân cùng là bệnh đau xương và bệnh đau mạch máu.

THUỐC DÉPURATIF SENSAL

là một thứ thuốc chế riêng để dùng cho người xứ nóng ngày nay thực là một thứ thuốc độc nhất vô song, để trị các bệnh ấy.

Cũng lại một thứ thuốc thần hiệu để trị bệnh giang mai kinh niên hoặc mới mắc.

Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert, trước cửa hiệu Gô-đa tróng sang, Hanoi

số 122

TỤC TÁI-SINH-DUYÊN

(Bộ này cũng tiếp theo sự-tích Mạnh-lệ-quân, của Hương-diệp phu-nhân là nữ-sĩ thuở xưa soạn ra. Soạn theo lối dân-tộc, nay xin dịch thành văn xuôi để hiến các độc-giả.)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Hàng-khôi thân nghe nói, có ý mừng thầm, liền ngồi cái ghế ở bên cạnh. Mụ lão-ẩu đi thẳng vào nhà trong. *Hàng-khôi-thân* ngẩng đầu trông lên, thấy gian giữa nhà có treo một bức hoành, trên đề 4 chữ:

« *Mây bạc xa xa* ».

Lại có đôi câu đối treo kèm như sau này:

« *Thần-hôn khó được nên người* [hiếu ;

« *Báo đáp sao cho vẹn chữ trung.* »

Hàng-khôi-thân nghĩ thầm: xem khẩu-khí đối câu đối này bình như nhà một ông hưu-quan vậy. *Hàng-khôi thân* còn đang ngẫm nghĩ thì bỗng thấy nhà trong có một người bộc-phụ bước ra, ngẩn-ngơ *Hàng-khôi-thân* bỗi lâu, rồi cười mà khen rằng:

— Khen cho cũng phong đáng con nhà khuê-các !

Người ấy nói chưa dứt lời thì lại thấy có hai đứa nữ-tỳ nữa chạy ra, cũng nhìn *Hàng-khôi-thân* mà khúc-khích cười. *Hàng-khôi-thân* thấy chúng nhìn mình một cách sỗ-sàng như thế thì có ý thẹn, mới cúi đầu xuống.

Hai đứa nữ-tỳ cười mà bảo người bộc-phụ rằng:

— Phu-nhân bảo mụ đưa nàng vào nhà trong, sao mụ còn cứ ngẫm nghĩ mãi ?

Người bộc-phụ lại cả cười mà bảo rằng:

— Thảo nào mà vừa rồi phu-nhân đứng trong rèm trông ra, cứ tấm-tắc khen rằng: « Vì chăng có nỗ giàu-sang, giá này dẫu đúc nhà vàng cũng nên ! » Việc này thật đáng mừng cho lão-gia ta !

Hai đứa nữ-tỳ nói:

— Lão-gia ta cũng chưa già, năm nay mới ngoài 40 tuổi, mặt mũi phúc hậu. Và phu-nhân đây lại là một người hiền-thục, thật cũng may cả cho nàng !

Hàng khôi-thân nghĩ thầm: sao lại có những câu nói lẹ-lùng này ! Không khéo thì mụ lão-ẩu kia lừa ta đem bán vào đây rồi, biết làm thế nào ! Chi bằng ta đâm đầu xuống cái ao này mà chết đi cho rảnh !

Hàng-khôi thân nghĩ vậy, mới rón rén đứng dậy. Người bộc phụ cầm lấy tay mà bảo rằng:

— Cô-nương ơi ! Phu-nhân cho gọi cô-nương vào đó !

Hàng-khôi-thân nói:

— Tôi vì đau chân phải vào ngồi nhờ đây, để mụ lão-ẩu đi thuê kiệu cho tôi. Có sao phu-nhân lại gọi tôi vào làm gì ! Mà mụ lão-ẩu kia đi vào nhà trong, chẳng hay có sao mãi không thấy ra ?

Người bộc-phụ và các nữ-tỳ đều kinh-ngạc mà rằng:

— Ô hay ! Thế ra nàng không phải là cháu gái của mụ lão-ẩu ấy à !

Hàng-khôi-thân nói:

— Không ! có con cháu gì đâu ! Số là đêm qua tôi vào ngủ trọ nhà mụ, sáng hôm nay nhờ mụ đưa tôi sang làng *Đông-tỉnh* tìm người bà-con. Ngờ vì đường xe chân đau, mụ bảo tôi vào nghỉ đây để mụ thuê kiệu. Bây giờ nhờ người giúp mụ ra đây giúp tôi.

Người bộc-phụ nói:

— Nếu vậy thì mụ lão-ẩu ấy lừa người đem bán rồi, các người mau mau vào bẩm với phu-nhân.

Người bộc-phụ lại thuật chuyện cho biết rằng:

— Mụ lão-ẩu ấy vừa vào nói với phu-nhân, nhận nàng làm cháu gái, Nguyên phu-nhân tôi định mua một người hầu thiếp mà tìm mãi chưa được. Nay mụ nói dối là có đứa cháu gái, vì thấy phu-nhân vốn người hiền-đức vậy mới đem đến để bán, định giá 300 lạng. Mụ bảy lĩnh trước một trăm lạng, còn thì để khi khác mụ sẽ đến lấy nốt. Mụ cũng nói là việc này mụ lừa cháu gái, để mụ đi khỏi rồi, sẽ gọi nàng vào Phu-nhân tôi đã đứng tại phía sau bình-phong mà xem mặt nàng. Mụ nói nàng là con người nàng-dâu cả của mụ, bây giờ người nàng-dâu thứ hai cay-nghiệt, vậy nên mụ phải đem bán, để cho nàng được thoát thân. May gặp vào cửa phu-nhân đây, tất thế nào nàng cũng ưng thuận. Mụ nói xong thì nước-nỏ khóc mà đi ra-lối cửa sau, sao nàng lại bảo là không phải cháu gái của mụ.

Hàng khôi-thân liền khóc mà đáp rằng:

— Tôi có phải là cháu gái mụ đâu, sao mụ lại đem bán tôi !

Hàng-khôi-thân đang khóc-lóc thì lệ sụ-tình thì bỗng nghe bảo có phu-nhân ra. Người bộc-phụ kéo áo *Hàng-khôi-thân* mà bảo rằng:

— Nàng đừng khóc nữa, hãy đem sự-tình mà kêu với phu-nhân.

Hàng-khôi-thân gọi nước mắt ngẩng nhìn thì thấy một bà phu-nhân thông thỉnh bước ra, tướng-mạo đoan-trang, trạc độ ngoài 30 tuổi.

Hàng-khôi thân nghĩ thầm: người này tất cũng là một bà mệnh-phụ. Ắt là ta đem sự-tình mà giãi tỏ, để người rộng lòng thương mà cứu với cho.

Hàng-khôi-thân nghĩ vậy, mới khóc ỏa lên mà nói với phu-nhân rằng:

— Phu-nhân ơi ! tôi là một người đi lánh-nạn, bị mụ lão-ẩu ấy lừa tôi vào đây để bảo cho phu-nhân, xin phu-nhân đã lòng thương mà thu cho tôi được đi tìm người bà-con tôi ở làng *Đông-tỉnh*.

Hàng-khôi-thân vừa khóc vừa nói. Nói xong, lại sụp xuống đất lạy. Phu-nhân lấy tay đỡ dậy mà bảo rằng:

— Nàng chớ như thế ! Phu-quân ta đây, người rất hiền-lành, xưa nay đối với nô-tỳ trong nhà, cũng không hề quát mắng ai bao giờ. Năm nay gần 40 tuổi, con cái hiếm hoi, mà bảo mua hầu vẫn nhất-định không chịu. Nay ta cố để đành để mua một người tiểu-thiếp, có nhờ mụ lão-ẩu ấy tìm giúp. Mụ nói nàng là cháu gái, ai ngờ đâu mụ lại lừa người. Để đành rằng thế, nhưng càng tốt đẹp, vị-tất không phải duyên trời. Thôi thì nàng chịu rằng lòng mà làm thứ-phòng, tôi sẽ xin đối đãi rất tử tế: trong trường ngoài màn, kẻ hầu người hạ, ta thề nào thì nàng cũng như thế, chỉ cần sao cho nàng chóng sinh quí-tử, khiến ta được vui lòng. Nàng đầu còn kém tuổi ta nhiều, ta cũng xin lấy tình chị em mà cư-xử. Phu-quân ta đây họ *Đoàn* nguyên trước làm tri-phủ *Giang-ninh*, sau vì mẫu-tang cáo về ở nơi sơn-trại này. Nghiêm-đường phu-quân ta hiện đang đi sứ Cao-ly chưa về, cho nên phu-quân ta buồn rầu, không muốn ra làm quan nữa, chỉ đợi nghiêm-đường về nước thì cùng nhau trở về *Vân-nam* vậy.

Hàng-khôi-thân nghe nói, ngẫm-nghĩ mừng thầm: nếu vậy thì chính là nhà họ *Đoàn*, thứ-phụ ta đây rồi ! Hỏi 10 năm trước thứ-phụ ta tới *Giang nam*, cha mẹ ta vẫn khen-ngợi là một người vừa có học-thức vừa có phẩm-hạnh. Ngày nay ta không gặp phải tìm sang *Đông-tỉnh* nữa, cứ nói rõ sự trạng, lại đây lúc đông người này, nói sao cho tiện.

Hàng-khôi-thân nghĩ vậy mới nói với phu-nhân rằng:

— Phu-nhân ơi ! tôi có một việc rất oan-khổ, chẳng hay lão-già bây giờ ngồi đâu, cho tôi được vào bái-yết để giải-bày gốc ngọn.

(Còn nữa).

NGUYỄN-TẤN-LỰC

NĂM THỨ MƯỜI MỘT — SỐ 180 1827

MỖI SỐ : 0$02

NGÀY RA TỪ 25 AVRIL 1929

Trung Bắc Tân Văn